

Höstråg

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB

Populationsorter fortsätter att avkastat väldigt bra i försöken men trots detta är hybriderna fortfarande ett intressant alternativ på de jordar som har högst avkastning potential. Bästa avkastning bland populationsorterna som är på marknaden har Marcello medan Kaskelott och Visello ligger bra till bland hybriderna. Många starka sorter är på gång inom de närmaste åren både bland hybriderna och populationsorter.

Hösten 2007 såddes totalt sju försök i området och samtliga dessa ingår i årets sammanställning med imponerade bra avkastning i många av försöken. Ett exempel på detta är försöket i Skallerud i T län med runt 10 ton i snitt och ändå väldigt sent sått, kanske inget att rekommendera att så sent men kul att se när det lyckas. I tabell 1 redovisas skördenivåer inom våra olika områden som är uppdelat på årsvis avkastning för de senaste 3 åren och medeltal för 2004-2008. Amilo är fortfarande mätarsort,

av de provade sorterna i tabellerna är hybriderna markerade med ett (H) efter namnet. Av marknadssorterna har SSd två riktigt bra sorter, hybriderna Visello har avkastat mycket bra i årets försök, men även den nya populationsort Marcello, som kommer att konkurrera med hybriderna. Marcello började säljas hösten 2007 och har ersatt Matador.

Kaskelott har haft en mycket stabil avkastning under de år som den har provats vilket visar på god odlingssäkerhet i vårt område även om siffrorna var något lägre under 2007, men det är flera sorter som har en lägre avkastning i försöken 2007 vilket mycket beroende på sent sådda försök då förädlarna fick problem med att få fram utsäde den blöta hösten 2006.

De flesta sorter som har provats verkar ha bra vinterhärdighet i Mellansverige, men vissa sorter ligger något lägre än de andra, och bör nog bara rekommenderas på områden i de södra delarna av vårt område. I tabell 2 redovisas sortegenskaper.

Tabell 1. Höstråg. Avkastning årsvis 2006-2008 samt medeltal 2004-2008. Mätare: Amilo

Område	D				E				
	2006	2007	2008	Medel 2004-2008	2006	2007	2008	Medel 2004-2008	
Amilo	kg/ha	7 360	7 660	7 660	7 650	6 770	5 880	5 840	6 330
	rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Conduct		108	111	106*	110	103	97	108	104
Evolu (H)		119	116	123*	119		115*	130	121
Kaskelott (H)		115	104	126*	116	112	94		114
Marcello		111	115	117*	112	105	96	115	106
Ottarp (H)		118	117	111*	119	113	108	124	118
Rorik (H)		115	84	111*	109				
Visello (H)		118	107	119*	116	117	101	129	116
SW 28362 Aslan (H)		114*	91	118*	107	118*	99	139	119
Rotari				111*				108	
SW 28363 Caspian (H)		119*	96*	130*	116	117*	91*	132	115
SW 07149, Gimli (H)			113*	119*	118		90*	129*	110

* Endast ett försök

Kvalitetssegenskaperna är relativt jämna för hybrid-sorterna, men var noggrann vid sådden. Grönskott ökar risken för mjöldryga vilket tyvärr har varit en av hybridernas nackdel. Detta jobbas det givetvis på hos våra förädlare. Scandinavian Seed har lanserat pollen +, ett tyskt © märke. Principen är genom förädling få en bättre pollinering utan inblandning av populationssorter. Visello är en av dessa sorter, som har testats i flera år i Mellansvenska försök. Visello avkastar bra i vårt område. En ytterligare fördel med Visello är dess höga falltal och god falltalsstabilitet, men den har tyvärr ett något svagare strå än konkurrenterna.

SW jobbar givetvis även de på bättre pollinering hos sina hybrider något som vi alla kommer att få nytta av med mer odlingssäkra sorter. Ottarp är en av dessa sorter har testats fem år i våra försök och ligger nu för uppförökning. Ottarp har bra stråstyrka hög skörd samt ett falltal som ser ut att vara ok.

Aslan är också en av de sorter som kan vara på gång. Riktigt bra siffror i F området men ser bra ut även i övriga områden i Mellansverige. Ofta går dom sorter som är framtagna för Svenska marknaden bättre under lite tuffare förhållanden och många Europeiska

sorter bättre längre söder ut, kanske inte så förvånande men väl värt att tänka på vid till exempel sen sådd.

I tabell 3 återfinns avkastningssiffrorna för hela regionen av obehandlat samt behandlingseffekt av Stereo 0,8 l + Amistar 0,25. Skördeökningen av behandlingen är inte allt, det är relativt vanligt med en klart bättre stråstyrka i behandlade rutor, se figur 1. Det skulle kunna förklaras av sena angrepp med rost, men även utan synliga rostangrepp ser vi denna stråstyrkeförbättring i vissa försök. Även tusenkornvikten påverkas positivt trots låga behandlingseffekter, mellan 0,5 till 1,5 g höjning av redovisas i figur 2 som är 5-års medeltal 2004-2008.

Hybridsorterna har normalt alla en högre avkastningsnivå än populationssorterna. Det dyrare utsädet gör dock att hybridsorterna vanligtvis odlas på de lite bättre jordarna, men nu med bättre populationssorter är det inte längre självklart att välja hybrider på alla jordar. Ett försök att få detta på siffror är tabell 4. Här är alla försök som har legat på jordar med < än 5,0 ler redovisade för sig. Skillnaderna mellan hybrid och populationssort blir mindre men det är få försök på dessa jordar så viss försiktighet i tolkningen är på sin plats.

Tabell 1 forts. Höstråg. Avkastning årsvis 2006-2008 samt medeltal 2004-2008. Mätare: Amilo

Område Sort/Årtal		F				G
		2006	2007	2008	Medel 2004-2008	Medel 2004-2008
Amilo	kg/ha	5 020	6 580	6 110	5 950	5 170
	rel.tal	100	100	100	100	100
Conduct		113	103	101	108	104
Evoló (H)				115*	122	
Kaskelott (H)		123	107		121	120
Marcelo		115	109	114	115	115
Ottarp (H)		126	118	129	126	128
Rorik (H)		112		116*	121	
Visello (H)		130	118	127	128	115
SW 28362 Aslan (H)		137*	125	136	135	123
Rotari				110		
SW 28363 Caspian (H)		146*	127*	140	140	
SW 07149, Gimli (H)			116*	144*	135	

* Endast ett försök

Tabell 2. Höstråg. Egenskaper för rågsorter, medeltal 2004-2008

Sort	Plantor vår%	Strå- styrka %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Tusen- kornvikt g	Liter- vikt g	Fall- tal sek.
Amilo	93	75	135	318	34,3	763	259
Conduct	96	68	134	317	35,2	761	189
Evoló (H)	96	68	121	319	35,8	755	238
Kaskelott (H)	96	71	130	317	32,4	740	186
Marcelo	97	71	134	318	35,5	757	215
Ottarp (H)	96	75	129	318	32,2	758	199
Rorik (H)	92	75	130	318	34,3	763	259
Visello (H)	96	69	122	319	35,4	757	232
SW 28362 Aslan (H)	91	77	126	319	33,4	757	209
SW 28363 Caspian (H)	95	72	129	319	34,5	739	209
SW 07149 Gimli (H)	95	73	127	317	32,4	740	186

Tabell 3. Höstråg. Behandlingseffekter i område D-G

Sort		2008		2004-2008	
		Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg
Amilo	kg/ha	6 160	-260	6 090	+230
	rel.tal	100		100	
Conduct		102	+40	107	+260
Evoló (H)		120	+200	126	+90
Kaskelott (H)		122	+300	117	+470
Marcelo		111	+110	111	+390
Ottarp (H)		118	+270	122	+480
Rorik (H)		113	-110	115	+150
Visello (H)		122	-10	120	+450
Rotari		106	+80	-	-
SW 28362 Aslan (H)		124	+470	121	+460
SW 28363 Caspian (H)		126	+580	123	+520
SW 07149 Gimli (H)		122	+690	118	+850

Tabell 4. Höstråg. Avkastning vid olika lerhalt

Sort		2004-2008 Sverige medeltal	
		Skörd kg vid < 5,0 % ler	Skörd kg vid lerig jord
Amilo	kg/ha	7 510	6 180
	rel.tal	100	100
Kaskelott (H)		115	124
Marcelo		112	114
Ottarp (H)		119	129
Rorik (H)		120	127
Visello (H)		124	128

Sortbeskrivning

AMILO (SW) är en polsk långstråig populationsort men med god stråstyrka och god vinterhärdighet. Sorten har mycket bra fältgröningsresistens och bra vinterhärdighet.

CONDUCT (SW) är en tysk populationsort med klart bättre avkastningsförmåga än Amilo och Matador. Sorten har relativt långt strå samt något lägre stråstyrka samt något sämre falltalsstabilitet.

EVOLO (SW) är en tysk hybridsort med mycket hög avkastning. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet, medellång sort med något sämre stråstyrka.

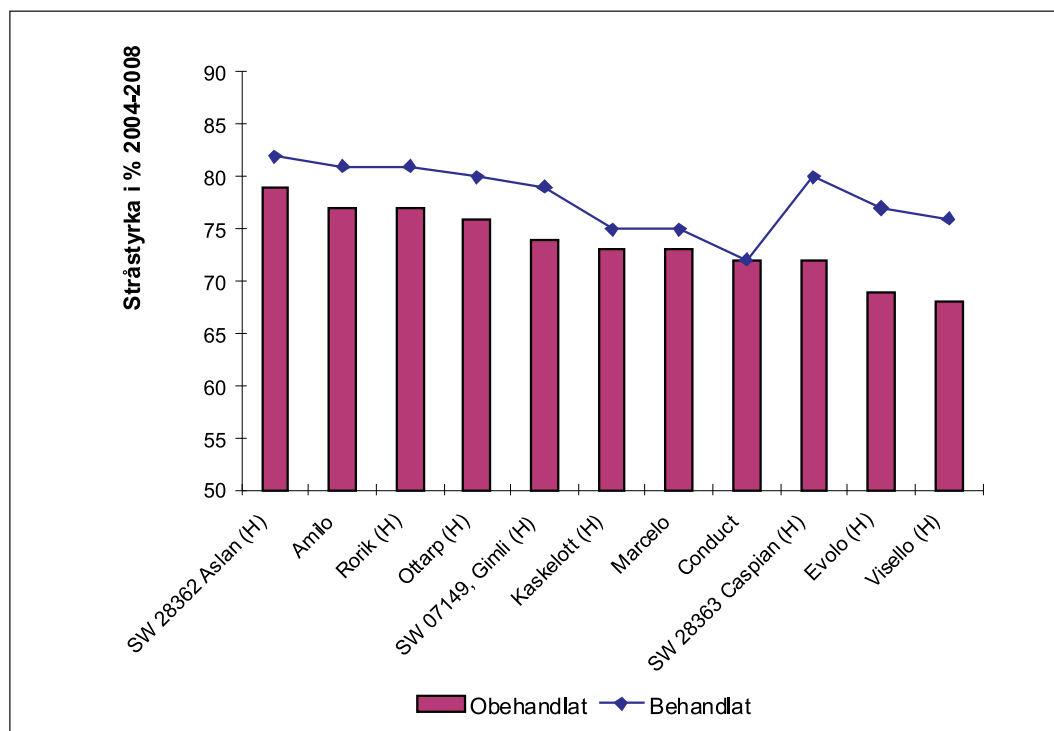
KASKELOTT (SW) är en svensk-tysk hybridsort med hög avkastning, medellång och god stråstyrka. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige.

MARCELO (SSd) är en tysk populationsort med klart bättre avkastningsförmåga än Amilo och Matador. Sorten har medellångt strå och men en något lägre stråstyrka. Falltal ser lovande ut

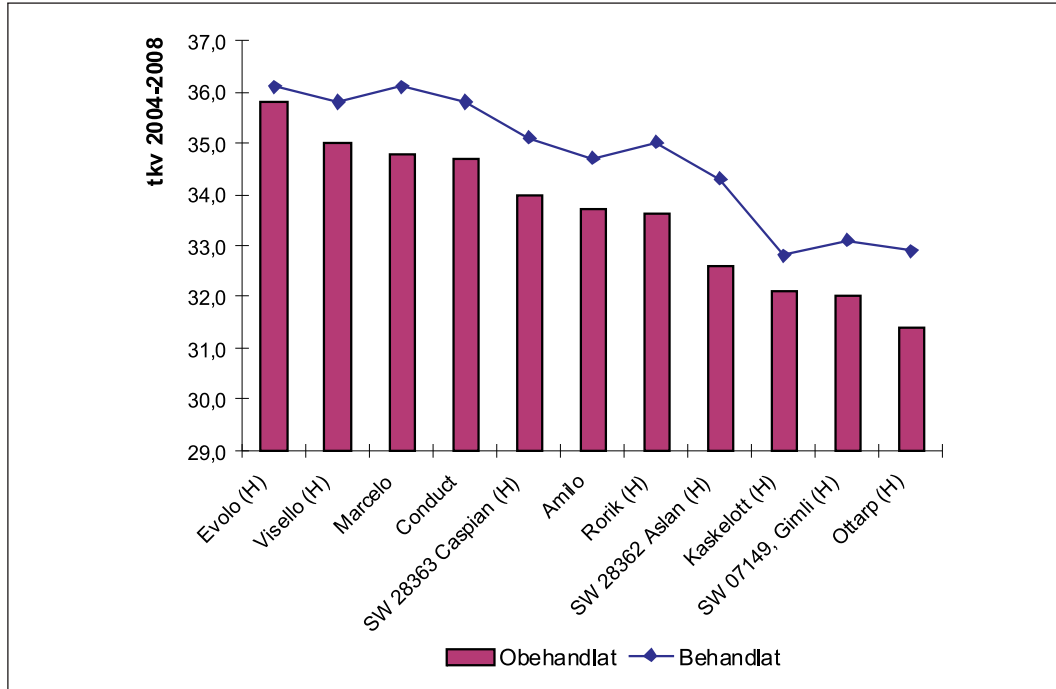
OTTARP (SW) är en svensk hybridsort med hög avkastningsförmåga. Sorten har medellångt strå och god stråstyrka. Falltalet stabilitet som ser lovande ut.

RORIK (SW) är en svensk-tysk hybridsort med hög avkastningsförmåga. Sorten har medellångt strå och god stråstyrka. Falltal i mellanklass, troligen passar sorten bäst i södra delen av vårt område.

VISELLO (SSd) är en tysk hybridsort med hög avkastning. Sorten är kortvuxen med något sämre stråstyrka men bra falltal. Visello ingår i pollen plus konceptet.

Figur 1. Stråstyrka råg 2004-2008.

Figur 1. Tusenkornvikt råg 2004-2008.